

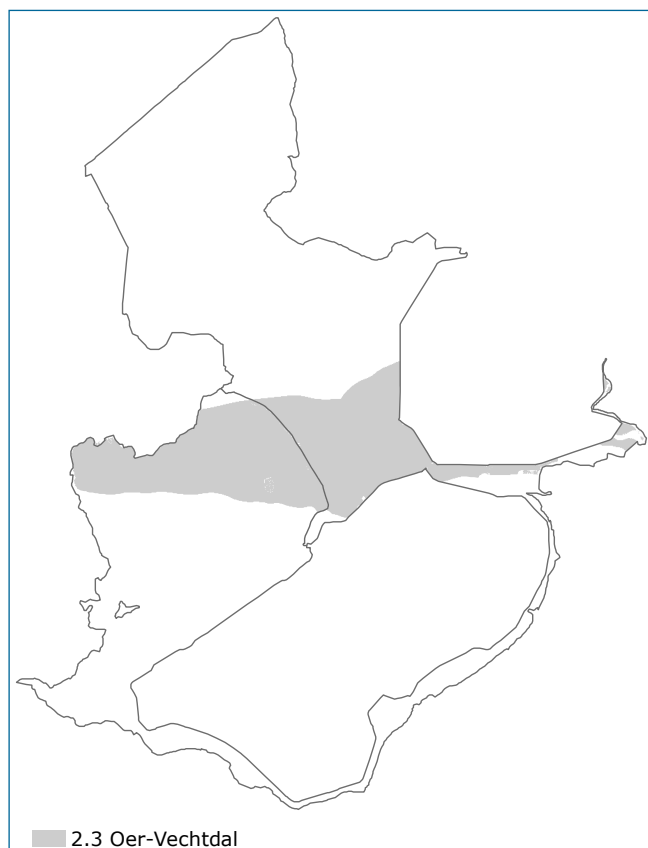
Periode 2 - Jagers en verzamelaars en vroege boeren in een vernattend landschap (7000/6500 - 3400 v. Chr.)

Archeologische zone 2.3 Oer-Vechtdal

Centraal in het IJsselmeergebied – in een brede band tussen Hoorn en de huidige Overijsselse Vecht – stroomde gedurende een groot deel van het Holoceen de Oer-Vecht. De Oer-Vecht had verschillende stroomgeulen en uit onderzoek in de Noordoostpolder en Oostelijk Flevoland weten we dat die geulen daar werden begeleid door rivierduinen en dekzandruggen. De afwisseling van natte en droge landschapseenheden maakten dat dat deel in het Laat-Pleistoceen en eerste deel van het Holoceen in ieder geval een aantrekkelijke omgeving was om in te wonen met voldoende voedsel en grondstoffen. Het dal werd in deze periode vermoedelijk nog gebruikt voor bewoning en gezien de gelijksoortige vondsten uit latere tijd aan zowel de oostelijke als westelijke landzijde van het dal, was er in het tweede deel van deze periode mogelijk sprake van een corridor-functie van het dal.

Onderzoeksthema 2.3a Gebruik en corridorfunctie van het rivierdal

De onderzoeksthema's in deze zone voor periode 1 (1.2a, 1.2b, 1.2c en 1.2d) richten zich op de dynamiek van het landschap om zo meer greep te krijgen op de occupatie en het gebruik van het Oer-Vechtdal. Voor gericht onderzoek naar archeologische sporen uit deze periode zijn de genoemde onderzoeksthema's ook van groot belang, omdat het om hetzelfde landschappelijke niveau gaat. Om onderzoek te kunnen doen naar de bewoning en gebruik van het gebied in deze periode is het van belang om te weten hoe het landschap van het Oer-Vechtdal er uitzag in deze periode en hoe het ontwikkelde. Door de zeespiegelstijging en daarmee de vernatting wordt het gebied in de loop van deze periode echter steeds minder aantrekkelijk voor bewoning (zie onderzoeksthema 2.1a). De kans om sporen van bewoning aan te treffen in deze zone is dan ook het grootst in het oostelijke deel van het Oer-Vechtdal. Naast bewoning lijkt het dal op basis van de bescheiden huidige inzichten lange tijd een belangrijke corridorfunctie te hebben

gehad tussen oost en west. Deze corridor zou hebben gefunctioneerd in het Neolithicum en mogelijk ook in de Bronstijd. Aan de oostzijde zijn vindplaatsen uit het Vroeg en Midden-Neolithicum (onder andere Swifterbant, Pre-Drouwen Trechterbeker) bekend op de Veluwe bij Beekhuizen (Elspeet)¹, bij Hattermerbroek², Dalfsen³ en in de Noordoostpolder (P14)⁴ terwijl ook in Noord-Holland enkele vindplaatsen uit de Trechterbekerperiode⁵ bekend zijn. Het is de vraag of het dal inderdaad de veronderstelde corridor-functie had en hoe lang deze dan gefunctioneerd heeft? Bleef deze corridor intact voor transport (denk aan de kano van Wieringen) toen het rivierdal zelf al niet meer bewoonbaar was? Vragen die vermoedelijk niet met één sleutelvondst te beantwoorden zijn, maar waar meer vondsten en onderzoeken (ook buiten het onderzoeksgebied) een bijdrage aan zullen moeten leveren.

¹ Lohof, Hamburg & Flamman, 2011.

² Hamburg, Flamman & Quadflieg, 2011.

³ Bouma & Van de Velde, 2016.

⁴ Ten Anscher, 2012.

⁵ Peeters, 2001.

Ten Anscher, T., 2012: *Leven met de Vecht; Schokland P14 en de Noordoostpolder in het Neolithicum en de Bronstijd.*

Bakels & J. Ypey 1976: Nederzettingssporen uit het midden-neolithicum (TRB), late Bronstijd en middeleeuwen in het Beekhuizerzand onder Harderwijk, prov. Gelderland. *Analecta Praehistorica Leidensia* 9, 39-73.

Beckerman, S.M., 2015: *Corded Ware Coastal Communities; using ceramic analysis to reconstruct third millennium BC societies in the Netherlands*, Leiden.

Bouma, N. & H.M. Van de Velde, 2016: Oosterdalfsen een rijk grafveld van de trechterbekercultuur, in: L. Amkreutz, F. Brounen, J. Deeben, R. Machiels, M.F. van Oorsouw & B. Smit *Vuursteen Verzameld, over het zoeken en onderzoeken van steentijdvondsten en – vindplaatsen*, Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten 50), 359-362.

Hamburg, T., J. Flamman & B. Quadflieg, 2011: *Archeologisch onderzoek van prehistorische vindplaatsen op Bedrijvenpark H2O - plandeel Oldebroek* (Provincie Gelderland), Amersfoort (Archol-rapport 142/ADC-rapport 142).

Lohof, E., T. Hamburg & J. Flamman, 2011: *Steentijd opgespoord archeologisch onderzoek in het tracé van de Hanzelijn-Oude land*, Amersfoort/Leiden (Archol-rapport 138/ADC-rapport 138).

Peeters, J.H.M., 2001: Het (vuur)steenmateriaal van de trechterbekervindplaats Bouwlust bij Sloodorp (gem. Wieringermeer) in: R.M. van Heeringen & E.M. Theunissen (eds), *Kwaliteitsbepalend onderzoek ten behoeve van duurzaam behoud van neolithische terreinen in West-Friesland en de Kop van Noord-Holland, deel 3: archeologische onderzoeksverslagen*, Amersfoort (Nederlandse Archeologische Rapporten 21), 661-716.

Peeters, J.H.M., 2007: *Hoge Vaart-Az7 in Context: towards a model of mesolithic-neolithic landuse dynamics as a framework for archaeological heritage management*, Amersfoort.

Heeft u vragen?

Bel dan 033 – 421 7 456 of stuur een mail naar info@cultureelerfgoed.nl.
www.cultureelerfgoed.nl

Teksten gerealiseerd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed i.s.m. Mooi Noord Holland

Kaartmateriaal: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed i.s.m. Vestigia BV

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

November 2020

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Smallepad 5, 3811 MG Amersfoort.

Met kennis en advies geeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de toekomst een verleden.